

bende i Udvalget, vil jeg for det Første bemærke, at det ikke lyttedes os at faae nogen Forhandling med den daværende Kultusminister. Havde vi faaet det, er jeg fuldstændig sikker paa, at en hel Del af de forskjellige Meninger, der vare fremkomne, vilde være forsvundne; men dernæst tror jeg ogsaa, at, naar man nyere vil gennemgaa disse forskjellige Meninger, vil man finde, at Modsætningerne imellem dem i Virkeligheden ikke ere saa store, idet de paa mange Punkter kun ere rent formelle, og netop fordi Sagen med dette Folkething er kommen saa vidt, tror jeg, at en forsat Forhandling af den vilde have ført den saa godt frem, at der kunde være Haab om paa et følgende Stadium at komme til et endeligt Resultat. Jeg kan meget godt forstaa, at den ærede Kultusminister i den korte Tid, han har beklædt sin Post, ikke kan have haft Tid til at sætte sig saa meget ind i Sagen, at han kan indtage en bestemt Position overfor disse forskjellige Meninger, og at Følgen af disse Omstændigheder er, at Skoleloven ikke er bleven forelagt iaar, det kan jeg meget vel forstaa, og det er altsaa ikke sagt som nogen Bebrejdelse i den Henseende imod Ministeren. Jeg glædede mig over, at den ærede Kultusminister idag bestemte og skarvere end forrige Gang udtalte sin Hensigt at tage dette Spørgsmaal under Behandling, og da til næste Aar at fremkomme med et Forslag, saa at vi maatte kunde haabe at komme tilende med denne saa vigtige Sag, hvortil der virkelig er særdeles megen Trang. — Jeg har følt mig opfordret til at forlange Ordet nærmest i Anledning af de Bemærkninger, det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgtreds (Th. Nielsen) fremsatte, idet det ærede Medlem har fremsat endel Formeninger om, hvorledes det lærde Skolevæsen skulde ordnes. Han begyndte med at sige, at vi ikke fik nogen Reform i 1871. Derimod nedlægger jeg en bestemt Indsigelse; vi fik en Reform i 1871 og det endogsaa en temmelig indgribende Reform, nemlig Afstæffelsen af de to nederste Klasser (Th. Nielsen: Jeg sagde, at vi fik en Reform, der ikke var helbig). Nei, det ærede Medlem sagde, at vi ikke fik nogen Reform, jeg skal tillade mig at oplæse, hvad det ærede Medlem sagde: „Jeg tror, det maatte være paa Tiden at komme til en Reform af de lærde Skoler, en Reform fik vi i Virkeligheden ikke i 1871, ikke en Reform i den Mening, at Sagen vare blevne færre“. Det ærede Medlem sagde altsaa, at vi ikke fik nogen Reform, men tilspøiede dernæst, at vi ikke fik nogen Reform, der gjorde Sagen færre. So, vi fik virkelig en Reform, og denne Reform førte vel ikke til, at Sagen bleve færre, men den førte til, at Sagen bleve saaledes fordelte, at der blev mindre Arbejde for de

forskjellige Klasser. Naar den græske Undervisning er bleven affastet paa den ene Side, og paa den anden Side Mathematik paa de øverste Trin, er der virkelig stet en Indskrænkning. Om Reformen iøvrigt har det ærede Medlems Bifald, derom kan jeg ikke have nogen Mening. Naar det ærede Medlem siger, at vi skulde have en ny Reform, saa maa jeg sige, at da det kun er 8 eller 9 Aar siden, vi fik den forrige Reform, er den Tid for kort til, at vi kunne have indhentet de fornødne Erfaringer om, hvorpaa en anden Reform skulde bygges. Der er jo neppe i denne Undervisningsvække afsluttet en Cyklus, og naar man skal have en Reform, maa man dog først have en grundig Erfaring om, hvorledes den tidligere Reform har virket. Jeg tror virkelig ikke, at disse Erfaringer ere tilstede og i langt mindre Grad tror jeg, at der om de forskjellige Anser, der ere fremkomne mod enkelte Punkter i denne Reform, er opnaaet saadan Enighed, at der derpaa kunde bygges nogen videregaaende Forandring. Det ærede Medlem syntes nu navnlig at ville have, at Reformen skulde gaa ud paa at affasse den klassiske Undervisning, eller at det i hvert Fald stod frit for Enhver kun at vælge et enkelt klassisk Fag, naar han behøvede det; men deraf vilde jo Følgen blive den, at et Barn paa 11—12 Aar skulde bestemme sig til, om han vilde være Theolog, Jurist eller Mediciner. Jeg tror, at det er fuldstændig umuligt. Dernæst tror jeg ikke, at der findes noget Sted for Dieblikket i den civiliserede Verden, hvor man tror at kunne bygge den høiere Undervisning udelukkende paa nyere Sprog og Mathematik, saa at man kan affasse hele den klassiske Undervisning. Jeg kan ikke gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal; men jeg vil blot paastaa dette, at om der end offentlig er fremkommet Meninger i denne Retning, saa er der dog ikke nogetsteds gjort Forsøg paa Sagens praktiske Gjennemførelse. Vel har man i Tydsklands saakaldte høiere Realskoler, som afluttes ved 19 Aars Alderen, og som fornemlig ere byggede paa de nyere Sprog og Mathematik, men disse Realskoler svare fuldstændig til, hvad vi have i den mathematisk Afdeling af de lærde Skoler. De give ogsaa Undervisning i Latin, medens der er den Forskiel, at hos os giver Examinen i den mathematisk Afdeling Afgang til at blive Læge, medens i Tydskland den tilsvarende Examen kun giver Afgang til at blive Polytekniker. Naar dernæst det ærede Medlem sagde, at man anvendte tre Fjerdele af Tiden paa Latin, saa er det fuldstændig urigtigt. Det ærede Medlem kan nemlig have truffet en eller anden af de ældre Mænd, som ville være Studenter, der kunne have sagt, at de maa anvende saa og saa megen Tid paa Latin; men det ligger saa deri, at de mangle